

Slovensko-pol'ská spolupráca v botanike - spätný pohľad na prelome storočí

Slovak-Polish cooperation in botany- a retrospective look at past at the turn of centuries

¹KAMILA ZAHRADNÍKOVÁ, ¹OLGA ERDELSKÁ, ¹KAMILA BACIGÁLOVÁ,
¹FRANTIŠEK HINDÁK, ²IVAN HRABOVEC, ³PETER PAULECH, ¹IVAN PIŠŮT &
¹HELENA ŠIPOŠOVÁ

¹Botanický ústav SAV, Dúbravská 14, 842 23 Bratislava

²Historický ústav SAV, Klemensova 19, 813 64 Bratislava

³Ústav experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV, Nádražná 52, 900 28
Ivanka pri Dunaji

The article gives a survey of Slovak-Polish contacts and cooperation in botany of the 20th century.

Spoločné pohoria (najmä Vysoké Tatry a Pieniny), blízky jazyk aj mentalita ľudí podnecovali spoluprácu a priateľské vzťahy v rôznych oblastiach života Poliakov a Slovákov počas celých našich národných dejín. Nadväzovali sa kontakty, upevňovali vzťahy a vznikali diela aj v oblasti botaniky. Preto sa na prelome storočí akosi samozrejme obzeráme za prešlými rokmi, aby sme si pripomenuli aspoň niektoré zo spoločne získaných hodnôt, a tak sa s vd'ačnosťou zmienili aj o tých, ktorí sa o ne zaslúžili.

Staršia história spolupráce v skratke (spracoval I. HRABOVEC)

Spolupráca medzi Poľskom a Slovenskom v botanike sa odvíjala už od 17. storočia, keď botanizoval na slovenskom území poľský lekár Fridrich Monavius (Monau, 1592 - 1659), rodák z Vratislavi. Jeho herbár a denniky sa síce stratili (cf. Hrabovec 1990), ale o dokumenty o neskoršej spolupráci poľských a slovenských botanikov nie je núdza. V 18. storočí sa preslávil svojím herbárom vyšších a nižších rastlín legendárny mních Cyprián (vlastným menom František Ignác Jäschke), ktorý sa narodil v poľských Połkowiciach a zomrel v roku 1775 v Červenom Kláštore na Slovensku (cf. Radwańska-Paryska 1991). Neskôr, v 19. storočí, spracúvali flóru Poľska a čiastočne aj Slovenska Alexander Zawadski (1798-1868), Fridrich Wimmer (1803-1868) a Felix Berdau - autor známeho diela *Flora Tatr, Pienin i Beskidu zachodniego* (1890). V tom istom čase uverejnil poľský prírodovedec Boleslaw Kotula obsiahly zoznam tatrských rastlín v diele *Rozmieszczenie roślin naczyniowych w Tatrach*

(1890). Takmer súčasne (r. 1891) Ernest Sagorski s nemeckým vedcom Gustavom Schneiderom vydali dielo *Flora der Centralkarpathen mit specieller Berücksichtigung der in der Hohen Tatra vorkommenden Phanerogamen ...*, ktoré vyšlo v Lipsku. Sagorski bol autorom i ďalších prác, ktoré sa týkajú tatranskej oblasti (cf. Futák & Domin 1960, p. 517). Ďalší významý poľský botanik Ferdinand Pax vydal v Lipsku dvojdielnu fyto geografickú monografiu Karpát *Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen* (1998-1908).

V 20. storočí bola práca poľských botanikov na územi Slovenska a ich publikačná činnosť už veľmi bohatá. Údaje zo Slovenska publikovali napríklad Hugo Zapałowicz, Eugene Janota, Peter Wierbicki, Eustachy Wołoszczak a ďalší. Medzi základné diela o Tatrách, z ktorých možno dodnes čerpať cenné údaje, patrí séria publikácií autorov Szafer W., Pawłowski B. & Kułczyński S. (neskôr aj Sokołowski M. a Stecki K.): *Die Pflanzen- assoziationen des Tatra- Gebirges* (1923-1927) (cf. Futák & Domin 1960, Futák 1972).

Počiatky novodobej spolupráce v taxonómii a geobotanike (spracovala K. ZAHRADNIKOVÁ)

Novodobé vzťahy spolupráce poľských a slovenských botanikov možno azda odvodiť z obdobia medzi dvoma svetovými vojnami, kedy sa v juhofrancúzskom meste Montpellier stretli na dlhodobej stáži na výskumnej stanici SIGMA (Station internationale de géobotanique méditerranéen et alpin) v škole fyto cénológie, ktorú založil a viedol profesor J. Braun-Blanquet, poľský vedec Bogumil Pawłowski a Slovák Ján Futák. Ich priateľstvo a úzke pracovné kontakty boli dobrými základmi plodnej spolupráce pracovísk, ktoré viedli. Neskôr, po druhej svetovej vojne, sa k tejto spolupráci pripájali ďalší botanici z oblasti floristiky, taxonómie a fyto cénológie, pracujúci na územiach dôležitých pre obe krajiny - vo Vysokých Tatrách a v Pieninách, napr. Zofia Radwańska-Paryska, Adam Jasiewicz, Kazimierz Zarzycki, Jan Kornaś, Kazimierz Browicz, od 70-tych rokov Halina Piekoś-Mirkova, Zbygniew Mirek, Maria Pawlus, Jan Wójcicki a ďalší.

Za oficiálny začiatok konkrétnej spolupráce možno považovať **2. zjazd Československej botanickej spoločnosti**, ktorý sa uskutočnil r. 1955 vo Vysokých Tatrách (cf. Futák 1956). V programe zjazdu bola najmä problematika ochrany a výskumu Tatranského národného parku (TANAP), ktorý bol oficiálne založený o štyri roky neskôr - v r. 1959. Na zjazde sa zúčastnili mnohí vtedajší poprední predstavitelia poľskej botaniky, ako napr. Władysław Szafer s manželkou Janou Jentys-Szaferovou, Bogumil Pawłowski s manželkou Stanislawou, Jan Kornaś s manželkou Annou Medveckou-Kornaś, Zofia Radwańska-Paryska s manželom Witoldom H. Paryskim - autorom encyklopédie Tatier (Encyklopedia Tatrańska, 1973), Jan Madański - vedúci pracovne Atlasu flóry Poľska, Kazimierz Zarzycki., Adam Jasiewicz a ďalší. Ako predstavitelia Československej botanickej spoločnosti sa zjazdu zúčastnili

jej vtedajší predseda Alois Zlatník a viacerí významní českí botanici, ako napr. Josef Dostál, Anton Novák, Karel Hrubý, Zdeněk Černohorský, Bohuslav Fott, Karel Cejp, Albert Pilát, Jan Šmarda, Emil Hadač, Josef Holub a ďalší. Zo slovenskej strany možno popri vedúcom delegácie Jánovi Futákovi z účastníkov zjazdu spomenúť Dezidera Magica, Ľudovíta Pastýrika, Dorotu Brilllovú-Suchú, ako aj viacerých mladších spolupracovníkov. Na zjazde sa zúčastnili aj význační hostia z iných krajín. Účastníci zjazdu sa uzniesli na spoločnom floristickom výskume Vysokých Tatier a Pienin a na spoločných zásadách ochrany prírody v týchto územiach. Po tomto stretnutí botanikov sa r. 1956 konal v Zakopanom v Poľsku **29. zjazd Polskiego Towarzystwa Botanicznego** - správu o vedeckej spolupráci československých a poľských botanikov nielen z hľadiska histórie a vývoja, ale aj s konkrétnymi návrhmi ďalšej spolupráce, z ktorých väčšina bola akceptovaná v záverečnej rezolúcii, predniesol Ján Futák. O význame Tatranského národného parku pre botanický výskum a poľsko-slovenskú spoluprácu predniesla referát Zofia Radvańska-Paryska (cf. Ružička 1956).

Po zjazde v r. 1955 sa spolupráca rozbíhala výmenou herbárových materiálov a informácií, ako aj výmenou pracovníkov na stážach. Autorka tohto príspevku Kamila Zahradníková bola azda prvou slovenskou stážistkou na viacerých vtedajších popredných poľských ústavoch, menovite na Katedre systematiky a geografie rastlín Jagiellońskiej Univerzity v Krakove, na Botanickom ústave Poľskej akadémie vied (PAN) v Krakove, na Univerzite vo Varšave, na Univerzite v Poznani a na Vysokej škole poľnohospodárskej v Gdaňsku. Neskôr navštívil viaceré poľské univerzitné aj akademické pracoviská Milan Ružička a v časopise *Biológia* (1957) informoval o hlavných centrách (Varšava, Poznaň, Krakov, Vratislav, Lódž, Lublin, Toruň), zameraní, organizácii a personálnom obsadení. Na výsledky poľskej bryológie nadviazal po svojom návrate zo stáže Vojtech Peciar (cf. Peciar 1958). Eduard Krippel - zakladateľ slovenskej paleobotaniky, absolvoval odbornú stáž na ústave prof. Władysława Szafera - svetového odborníka v paleobotanike (cf. Krippel 1959). Na výskum synantropnej vegetácie, tak ako ju rozvíjala škola prof. Jana Kornaša, nadviazala Terézia Krippelová - zakladateľka slovenskej vedeckej školy v tejto oblasti. S pracoviskom oddelenia cytológie a embryológie Botanického ústavu Jagiellońskiej univerzity v Krakove, ktoré založila Maria Skalińska, neskôr viedla Eugenia Poganowa a v súčasnosti vedie Lesław Przywara, nadviazali úzke pracovné kontakty Jozef Májovský a Augustín Murin so spolupracovníkmi z Katedry botaniky Univerzity Komenského v Bratislave, hlavne počas obdobia tvorby *Karyotaxonomického prehľadu flóry Slovenska* (Májovský et al. 1987). Veľmi dobrá a plodná bola a aj naďalej pretrváva spolupráca medzi pracovníkmi Botanického ústavu SAV v Bratislave a Inštitutom Botaniky W. Szafera PAN v Krakove. Využívala sa i pri spracúvaní národných flór - *Flora Polska* a *Flóra Slovenska*. V tejto súvislosti je dôležité spomenúť početné konzultačné krátkodobé pobyty viacerých pracovníkov z oboch ústavov (štúdium herbárov, literatúry, exkurzie), pozývanie na vedecké

podujatia, napr. sympóziu *Karpatská flóra*, ktoré sa konalo v Smoleniciach r. 1988 pod vedením Lýdie Bertovej (cf. Marhold 1988), zjazdy botanických spoločností atď., ale aj na konkrétnu spoluprácu pri štúdiu niektorých rodov pre Flóru Slovenska (*Oenothera* - Jehlík & Rostański; *Cerasus* - Marhold & Wójcicki 1992, Wójcicki & Marhold 1993), okrem toho sa poľskí aj slovenskí vedci podieľali na štúdiu rodov významných pre hraničné regióny našich štátov, zväčša Tatier (napr. *Pinus cembra* - Myczkowzsky 1969, Jamnický 1981, 1983, *Galium* - Kucowa 1962, *Melampyrum* - Jasiewicz 1958, *Crocus* - Kuciel msc., *Cardamine* - Marhold 1992), alebo sa podieľali na regionálnom floristickom výskume Slovenska - napr. v Tatrách Paryska-Radvańska (Paryska-Radvańska & Odložilíková 1957), v Západných Beskydách pracovala Halina Piekos-Mirkowa (Piekos-Mirkowa 1990), v Spišských vrchoch Krystyna Grodzinska, prípadne sa poľskí vedci zamerali na iné špecifické problémy, napr. výskyt synantropných druhov v Tatrách (Piekos & Mirek 1974, 1996) a iné. Nemôžeme opomenúť pracovné stretnutia, náplňou ktorých boli konzultácie o začatí prác na Vegetačnej mape Európy, ktorých sa zúčastňoval Ján Michalko za oddelenie geobotaniky Botanického ústavu SAV.

V rámci ochrany prírody, najmä ochrany vzácnych taxónov, boli vždy veľmi aktívne styky slovenských a poľských botanikov. Zo slovenskej strany treba v tejto súvislosti spomenúť okrem pracovísk Univerzity Komenského a pracovísk Slovenskej akadémie vied najmä záslužnú činnosť pracoviska TANAP-u. reprezentovaného Libušou Paclovou, Rudolfom Šoltésom, Annou Šoltésovou, Ivanom Vološčukom a ďalšími, ako aj dlhodobú i aktuálnu aktivitu košických univerzitných pracovísk. O spolupráci Poradného zboru TANAP a Rady Tatraňského Parku Narodowego podáva dôležité informácie Pacanovský (1964).

Spolupráca v oblasti algológie (spracoval F. HINDÁK)

História spolupráce medzi slovenskými a poľskými algológmi má svoje korene azda už pri počiatku výskumu siníc a rias Vysokých Tatier. Pravda, koncom minulého a začiatkom tohto storočia možno hovoriť z našej strany iba o algológoch žijúcich alebo pôsobiacich na území Slovenska (napr. A. Scherffel), pretože sa spravidla hlásili k inej ako slovenskej národnosti. Až v podmienkach samostatného Československého štátu sa postupne vychovala mladá generácia slovenských algológov a hydrobiológov. Situácia v susednom Poľsku, resp. v Haliči patriacej do roku 1918 tiež do Rakúsko-Uhorskej monarchie, bola diametrálne odlišná od situácie v Hornom Uhorsku, ako sa vtedy označovalo Slovensko. Na rozdiel od nás mali Poliaci svoje národné školstvo a vedecké ustanovizne i časopisy, v ktorých mnohí botanici (J. Rostafínski, J. Woloszyńska) uverejňovali svoje práce v rodnom jazyku. Aj vďaka tejto situácii vyrástli v Poľsku osobnosti európskeho i svetového formátu, k akým v algológii patria najmä Karol Stalmach a Jadwiga Siemińska, a to už v období, keď sa na Slovensku algológia iba zakladala. Im vďačíme aj za prvé kontakty s našimi

odborníkmi, ktoré sa začali v lete 1956, keď sa v Javorovej doline v Tatrách uskutočnila prvá spoločná československo-poľská exkurzia za účasti Bohuslava Fotta, Jiřího Růžičku, Jiřího Komárka, Štefana Juriša, Pavla Javornického a autora tohto príspevku Františka Hindáka (vtedy ešte študenta), a z poľskej strany Karola Starmacha, Jadwigy Siemińskiej a Cecilie Sklarczyk. Uvažovalo sa aj o spojení úsilia špecialistov z oboch krajín vo vydávaní spoločnej poľsko-československej algologickej flóry. Hoci sa tento zámer nerealizoval, nadviazané kontakty sa začali rozvíjať nielen exkurziami vo Vysokých Tatrách, ale aj v oblasti vedecko-výskumnej (napr. Wołowski & Hindák 1996) a pri poriadaní sympózií a determinačných kurzov.

Osobitne treba hodnotiť účasť poľských kolegov na medzinárodných algologických sympóziách v Smoleniciach v r. 1978, 1983, 1987, 1990, 1997 (cf. Casper 1988, 1981, Hindák 1978, 1994, 1998; Siemińska 1998) a v Starej Lesnej v r. 1993 (cf. Siemińska 1993), kde ako tradične najväčšia delegácia zo zahraničia veľkou mierou prispievali k vedeckej a spoločenskej úrovni podujatí ako aj zborníkov z nich. Naši algológovia boli pravidelne prizývaní na sympóziá Fykologickej sekcie Poľskej botanickej spoločnosti (cf. Hanuška 1968). V Štetíne - Lukecine bolo v roku 1998 už 17. sympóziium tejto sekcie s medzinárodnou účasťou. Poľskí kolegovia nás vo svojej krajine vždy radi prijímali, ochotne sa podelili s vedeckými skúsenosťami a so svojou vedeckou literatúrou, najmä so zväzkami edície *Flora stodkowodna Polski*.

Spolupráca sa rozvíjala aj v iných oblastiach. Ladislav Hanuška dlhé roky pôsobil ako externý profesor hydrobiológie na poľských univerzitách a František Hindák viedol v roku 1997 letnú ekologickú školu algológie na Univerzite v Poznani.

Na návrh Sekcie algologickej Slovenskej botanickej spoločnosti bola v roku 1997 udelená Pamätná Holubyho medaila Slovenskej botanickej spoločnosti čestnej predsedkyňi Fykologickej sekcie Poľskej botanickej spoločnosti prof. Jadwige Siemińskiej z Inštitutu botaniky PAN v Krakove ako výraz ocenenia slovensko - poľskej spolupráce v oblasti algológie (Hindák 1997, Zemanek 1998).

Styky slovenských a poľských lichenológov (spracoval I. PIŠŮT)

Ako prehistóriu vzájomných vzťahov možno s istým zveličením označiť najstarší doklad lišajníka v našich zbierkach. Ide o druh *Cetraria islandica* z herbára už spomenutého kamaldulského mnícha Cypriána poľského pôvodu, ktorý sa uchováva v Slovenskom národnom múzeu v Bratislave. Herbár pochádza zo šesťdesiatych rokov 18. storočia a predstavuje kultúrne - historickú pamiatku neobyčajného významu. Jediný ľudový názov lišajníka na Slovensku sa týka práve tohoto druhu (doložil ho už v roku 1805 botanik Pavol Kitaibel) a je zaujímavé, že je takmer identické s poľským (pl'úcnik alebo pl'úcnica). Prvé stretnutie poľských a slovenských záujemcov o lišajníky sa však uskutočnilo

oveľa neskôr - v roku 1858. Oravský učiteľ Ludvík Medzihradský (cf. Šípošová et al. 1996) spomína, že v tomto roku pôsobil niekoľko dní u neho profesor botaniky z Krakova. Bol ním pravdepodobne Felix Berdau, s ktorým spoločne študovali okrem iného aj lišajníky v okolí Choča. A naopak, začiatkom deväťdesiatych rokov 19. storočia amatérsky zbieral v poľských Západných Tatrách Slovák Štefan Trúchly, ktorý viaceré položky lišajníkov venoval univerzite vo Vratislavi. Nepochybne však nič. Niekoľko zaujímavejších zberov z týchto lokalít (napr. *Nephroma arcticum*, *Usnea longissima*) uverejnil až autor tejto state (Pišút 1968).

Prvé desaťročia 20. storočia prešli bez toho, že by bolo možné hovoriť o dakej spolupráci slovenských a poľských lichenológov. Príčina bola jednoduchá: lichenológia na Slovensku sa začala rozvíjať až koncom päťdesiatych rokov. Sprvu sa obmedzila iba na písomný styk, výmenu materiálu a literatúry. Od šesťdesiatych až sedemdesiatych rokov sa začínajú realizovať prvé návštevy poľských lichenológov na Slovensku (Tadeusz Sulma, Janusz Nowak, Krystyna Czyżewska) a od roku 1986 aj slovenských v Poľsku. Po účasti slovenského zástupcu na zjazde Poľskej botanickej spoločnosti v Lódži nasledovala spoločná práca na inventarizácii lišajníkov Psczewského chráneného územia (Lackovičová & Pišút 1988) a ďalšie vzájomné stretnutia, či už v Poľsku (Krakov, Kielce, Białowieża), alebo na Slovensku. Zdôrazniť treba účasť slovenského lichenológa na 49. zjazde Polskiego towarzystwa naukowego roku 1992 a poľského zástupcu (Ludwik Lipnicki) na 4. bryologicko - lichenologických dňoch v Smoleniciach roku 1991 (cf. Lipnický 1992), účasť Hanny Wójciak a Ursuly Bielczyk na medzinárodnej exkurzii britskej lichenologickej spoločnosti vo Vysokých Tatrách roku 1993 (cf. Bielczyk & Wójciak 1994), či na zjazde Slovenskej botanickej spoločnosti roku 1994 (Hanna Wójciak). V súčasnosti sa rozbieha spolupráca na príprave podkladov pre budúci trilaterálny Národný park "Východné Karpaty", na ktorom participujú z poľskej strany najmä Józef Kiszka a Robert Koszelnik.

Spolupráca v oblasti mykológie (spracovali K. BACIGÁLOVÁ & P. PAULECH)

Z odbornej literatúry a herbárových položiek v slovenských herbárových inštitúciách sa dozvedáme, že na prelome 19. a 20. storočia sa výskumu mykoflóry začali venovať aj poľskí mykológovia, ktorí využijúc blízkosť územia podnikali exkurzie do oblasti Vysokých Tatier, kde študovali okrem vyšších húb aj parazitické a mikroskopické huby. Na východnej strane slovenských Tatier zbieral mikromycéty Raciborski v r. 1883-1880 (1887), neskôr Namysłowski, Rouppert, Wróblewski a ďalší, ktorí svoje zbory z tatranských lokalít aj publikovali (Namysłowski 1911, Rouppert 1910, 1912, Wróblewski 1915, 1925, Starmachowa 1963).

Blížšie kontakty našich a poľských mykológov sa však nadväzovali až neskôr, v sedemdesiatych rokoch v oblasti patologickej fyziológie rastlín. Táto

možnosť sa naskytla na medzinárodných konferenciách o výsledkoch štúdia v patologickej fyziológii rastlín (Tatranská Lomnica 1972, Stupy 1975, Piešťany 1983) organizovaných oddelením patologickej fyziológie rastlín vtedajšieho Ústavu experimentálnej biológie a ekológie SAV, na ktorých sa aktívne zúčastnili poľskí vedci J. Pielka, J. Kuczmierz z Poľnohospodárskej univerzity v Krakove, B. Sałata z Univerzity M. Curie-Skłodowskiej v Lubline, A. Andruszewska z Poznane (napr. Janitor & Andruszewska 1988).

V oblasti patologickej fyziológie rastlín nadviazali pracovníci Ústavu experimentálnej fytopatológie a entomológie SAV (Antónia Šrobárová a kol., Anton Janitor) plodné kontakty aj s Ústavom genetiky PAN a s Agronomickou fakultou v Poznani (Ziman & Jędrzycka 1997, Ziman et al. 1998, 1999, Jędrzycka et al. 1998) a s Dendrologickým ústavom PAN v Kórniku (Ryszard Siwecki).

Postupne sa spolupráca preorientovala hlavne na oblasť mykologického výskumu radu Erysiphales vo Vysokých Tatrách (Paulech C. et al. 1991) a Ustilaginales v Považskom Inovci (Paulech P. & Sałata 1996, 1997). V ostatnom období pokračuje spolupráca na spoločnom slovensko - poľskom projekte „Diverzita fytopatogénnych mikroskopických húb v slovenských a poľských Tatrách“ (Kamila Bacigálová, Wiesław Mułenko).

Spolupráca vedeckých spoločností a v ďalších oblastiach botaniky (spracovala O. ERDELSKÁ & H. ŠIPOŠOVÁ)

Z narastajúceho množstva krátkodobých aj dlhodobých kontaktov, stretnutí a rôznych foriem spolupráce poľských a slovenských botanikov v ostatných desaťročiach nášho končiaceho sa storočia je potrebné spomenúť tie, na ktorých spolupracovali naše národné botanické spoločnosti - *Slovenská botanická spoločnosť pri SAV* a *Polskie Towarzystwo Botaniczne*. Boli to pravidelné pozvania popredných poľských botanikov na zjazdy Slovenskej botanickej spoločnosti, a naopak slovenských botanikov na zjazdy Towarzystwa. Významné a cenné boli aj recipročné pozvania prednášateľov a stážistov, vzájomné členstvo v redakčných radách vedeckých časopisov, spoločná organizácia práce s mládežou (biologické olympiády) a pod.

Z väčších špecializovaných podujatí organizovaných niektorou z národných vedeckých spoločností možno uviesť *I. zjazd poľských a československých dendrológov*, ktorý sa uskutočnil v roku 1960 z iniciatívy Františka Benčaťa v Mlyňanoch na Slovensku a založil tradíciu pravidelných dendrologických stretnutí (cf. Bugala 1964, F. Benčať 1967, 1977). Arborétum v Mlyňanoch (Ústav dendrobiológie SAV) malo veľmi dobrú a plodnú spoluprácu s poľskými dendrologickými pracoviskami, napr. s Arborétom v Kórniku Instytutu Dendrologii PAN (Svoboda 1978). Na *Dendrologických dňoch*, ktoré pravidelne poriada Sekcia dendrologická Slovenskej botanickej spoločnosti v spolupráci so Slovenskou poľnohospodárskou univerzitou (predtým Vysokou

škoolou poľnohospodárskou) v Nitre a Technickou univerzitou (predtým Vysokou školou lesníckou a drevárskou) vo Zvolene, alebo na ďalších iných konferenciách, boli poľskí dendrológovia aktívnymi účastníkmi.

Plodná spolupráca fyziológov sa začínala návštevami a stážami. K prvým stážistom - fyziológom patril Karol Erdelský, ktorý už v roku 1958 priniesol cenné poznatky z Univerzity v Toruni, kde vtedy viedol Katedru fyziológie rastlín prof. M. Michniewicz, neskôr ďalší fyziológovia (cf. Erdelský 1959, Ginterová 1959, Zvara 1962, Paulech 1964). V roku 1967 sa uskutočnilo pod Tatrami *Stretnutie poľských a československých fyziológov - auxinológov* (aktívne pracujúcich v oblasti rastových látok), ktorého hlavným organizátorom bol J. Kutáček z Ústavu experimentálnej botaniky ČSAV v Prahe a za Slovenskú botanickú spoločnosť Jozef Kolek z Botanického ústavu SAV v Bratislave (cf. Kolek 1967). Vzájomné kontakty sa ďalej rozvíjali na rôznych ďalších vedeckých konferenciách (cf. napr. Vizárová 1974), najmä však na sympóziách *Štruktúra a funkcie koreňa* (1971, 1980, 1987, 1993, 1998), ktorých hlavným organizátorom bol Botanický ústav SAV v Bratislave pod vedením Jozefa Koleka a Otilie Gašparikovej a za účinnej spolupráce Márie Luxovej, Vladimíra Kozinku, Timoteja Ješka, Milady Čiamporovej, Igora Místrika a ďalších. Medzi pozývaných vzácných účastníkov týchto medzinárodných sympózií patrili manželia Zofia a Roman Starck, manželia Franciszek a Angieszka Kadejovci a ďalší významní fyziológovia a cytológovia, v r. 1987 Malgorzata H. Wierbiczka (cf. Wierbiczka 1988) a v r. 1993 Zofia Starck (cf. Starck 1994).

S menom nedávno zosnulého profesora Lublinskej Univerzity UMCS Bohdana Rodkiewicza (1925-1998) sú nerozlučne spojené pravidelné pracovné stretnutia poľských, českých a slovenských embryológov, ktoré boli príležitosťou na cennú výmenu nových metodických a vecných poznatkov a informácií. Uskutočňovali sa cieľavedome už od r. 1980, kedy zorganizovala takéto stretnutie Univerzita v Toruni (pod vedením A. Górskej Bryllass), v r. 1984 Univerzita v Krakove (za súčinnosti celej skupiny vynikajúcich cytoembryológov medzi nimi aj Romany Czapik a Turaly-Szybowski), v r. 1986 a 1995 Univerzita v Lubline (kde sa popri B. Rodkiewiczovi na zdare podujatí podieľali najmä Jozef Bednara a Renata Sniežko), medzitým v roku 1991 znova toruňská Univerzita v Bachotku (cf. Križo 1992) a v r. 1997 Univerzita v Gdaňsku pod vedením Jerzy Bohdanowicza. Zo slovenských organizátorov sa na týchto významných a pre embryológov neobyčajne cenných stredo európskych podujatiach podieľala Vysoká škola lesnícka a drevárska vo Zvolene (pod vedením Milana Križu r. 1988) a Ústav genetiky rastlín SAV v Nitre (pod vedením Anny Preťovej r. 1993).

Na stretnutia nadväzovala aj konkrétna spolupráca, ktorá vyústila aj do projektov a publikácií, na ktorých participovali poľskí a slovenskí autori (napr. Bednara et al. 1994, Ziman & Jędryczka 1997, Ziman et al. 1998, 1999). V tejto súvislosti si vysoko ceníme aj otvorenosť poľských časopisov pre práce

slovenských autorov. Ide napr. o časopisy *Acta Societatis Botanicorum Poloniae* (napr. Ludvová & Ostrolucká 1998, Ostrolucká & Krajmerová 1996), *Wiadomości Botaniczne* (Marhold 1992). Na veľmi dobrej úrovni boli edičné vzťahy slovenských i poľských dendrologických periodík v ktorých vzájomne informovali formou recenzií alebo skrátených anotácií dendrológovia o nových publikáciách alebo o celých zborníkoch - v tomto smere treba spomenúť z poľskej strany redakciu časopisu *Rocznik Sekcji Dendrologicznej* (cf. Dołatowski 1989; Zahn 1961, 1978), zo slovenskej strany *Folia dendrologica* (cf. Supuka 1981, 1989; Svoboda 1981), *Tanap* - zborník prác o Tatranskom národnom parku, *Biológia* (Bratislava) a niektoré ďalšie (cf. Použitá literatúra...). Vďaka ústretovosti správcov knižničných fondov všetkých uvedených pracovísk je veľmi dobrá výmena literatúry.

Slovenská botanická spoločnosť si považuje za česť, že mohla dosiaľ udeliť svoje čestné uznanie - *Pamätnú Holubyho medailu*, za dlhoročnú spoluprácu a prínos pre slovenskú botaniku piatim významným poľským botanikom, a to Bohdanovi Rodkiewiczovi v roku 1995, Jadwige Siemińskiej v roku 1997 a Eugenii Poganowej, Romane Czapik a Zofii Starck v roku 1999. Súčasne si veľmi cení vyznamenania, ktoré získali jej členovia v Poľsku. Františkovi Benčaťovi bola udelená *Čestná plaketa k 50. výročiu Arboréta Kórnik Dendrologického inštitútu PAN v Kórniku* (cf. Svoboda 1978), Kamile Zahradnikovej udelil Institut botaniky PAN v Krakove r. 1993 medailu *Wladysława Szafera (1886-1970)* za prácu v redakčnej rade časopisu *Ochrona przyrody* a Ol'ge Erdelskej udelila Univerzita MCS v Lubline v r. 1977 medailu *Amicis Universitatis Mariae Curie-Skłodowska*.

V tomto príspevku nebolo možné podať vyčerpávajúce informácie zo všetkých oblastí, ani spomenúť všetky formy dlhodobej a tradične plodnej spolupráce s poľskou botanikou, ktorá takmer vo všetkých oblastiach znamenala priateľskú pomoc početnejšej a dobre etablovanej poľskej botanickej komunity zakladajúcej sa vede na Slovensku. Súčasťou príspevku je aj výber článkov týkajúcich sa slovenských území, na ktorých pracovali poľskí botanici, článkov vypracovaných v spolupráci poľských a slovenských botanikov, článkov informujúcich o spoločných stretnutiach, sťažach, o organizácii vedy a vedeckých pracovísk v Poľsku a o spoločných slovensko-poľských projektoch a podujatiach.

Pod'akovanie

Autori ďakujú za doplnujúce informácie dr. Anne Lackovičovej, dr. Ing. Deziderovi Magicovi a dr. Márii G. Ostroluckej.

Boli by sme veľmi radi, keby aj naši priatelia - poľskí botanici, prijali tento príspevok nielen ako spomienku, ale aj ako výraz vďaka s prísľubom plodnej spolupráce v 21. storočí.

Použitá literatúra a výberová bibliografia slovensko-poľskej spolupráce:

(spracovala H. ŠIPOŠOVÁ)

- Bednara J., Erdelská O., van Lammeren A. & Willemse M. T. M., 1994: The embryo sac cytoskeleton of *Galanthus nivalis* L. - before and after fertilization. In Heberle-Bors, E. et al. (eds), *Frontiers in sexual plant reproduction research*. University of Vienna.
- Benčať F., 1967: Poznámky o III. sjazde čs. a poľských dendrológov v Budapešti. - *Biológia* (Bratislava) 22: 793-794.
- Benčať F., 1977: Úspešne sa rozvíja spolupráca československých a poľských dendrológov. - *Folia Dendrol.* 3: 153-161.
- Berdau F., 1855: Geographisch-botanische Skizze des Tatra-Gebirges. - *Oest. Bot. Z.* 5: 297-299, 305-307, 313-317, 321-323.
- Berdau F., 1860: Spis roślin właściwych Tatom. In Janota E. (ed.), *Przewodnik w wycieczkach na Babia góra, do Tatr i Pienin*. Kraków, pp. 1-82.
- Berdau F., 1890: *Flora Tatr, Pienin i Beskidu zachodniego*. J. Filipowicza, Warszawa.
- Bielczyk U. & Wojciak H., 1994: Terenowe spotkanie lichenologów na Słowacji. - *Arboretum bolestraszyce* 2: 125-132.
- Bugała W., 1964: II zjazd czeskosłowackich i polskich dendrologów. - *Rocz. Sekc. Dendrol. Polsk. Towarz. Bot.* 17: 243-245.
- Casper J. S. (ed.), 1988: *Proceedings of the international symposium Progress in Algal Taxonomy*. - *Arch. Protistenk.* 135: 1-196.
- Casper J. S. (ed.), 1991: *Proceedings of the international symposium Biology and Taxonomy of Green Algae*. - *Arch. Protistenk.* 139: 3-150.
- Dolatowski J., 1989: Z literatury dendrologicznej. *Folia Dendrologica*, vol. 13 (1986). - *Rocz. Sekc. Dendrol. Polsk. Towarz. Bot.* 38: 153.
- Domin K., 1926: *Tatranské obrazy*. J. Otto, Praha.
- Erdelská O. & Ryczkowski M., 1972: Osmotic values and anatomical structure of individual parts of *Haemanthus Katharinae* Bak., seed. - *Biológia* (Bratislava) 27: 241-248.
- Erdelský K., 1959: Skúsenosti zo študijnej cesty v Poľsku. - *Biológia* (Bratislava) 14: 470-471.
- Futák J., 1956: Sjazd Čs. botanickej spoločnosti v Tatrách. - *Biológia* (Bratislava) 11: 50-58.
- Futák, J. 1972: Bogumil Pawłowski. 1898-1971. - *Biológia* (Bratislava) 27: 307-310.
- Futák J. & Domin K., 1960: *Bibliografia k flóre ČSR. Do r. 1952*. Vyd. Slov. Akad. Vied, Bratislava.
- Ginterová A., 1959: Poznámky zo študijnej cesty v Poľsku. - *Biológia* (Bratislava) 14: 468-470.
- Hanuška L., 1968: VII. sjazd poľských hydrobiológov. - *Biológia* (Bratislava) 23: 408.
- Hindák F., 1977, 1980, 1984, 1988, 1990: *Studies in the chlorococcal algae*. I-V. - *Biol. Práce Slov. Akad. Vied* 23/4: 1-192; 26/6: 1-196; 30/1: 1-310; 34/1-2: 1-264; 36: 1-225.
- Hindák F. (ed.), 1978: *Proceedings of the Cryptogamical symposium of the Slovak Academy of Sciences, Smolenice, 20.-23.3.1978*. - *Slov. Bot. Spolčn., Bratislava*.
- Hindák F. (ed.), 1994: *Proceedings of the 2nd international symposium Biology and Taxonomy of Green Algae*. - *Biologia* (Bratislava) 49: 431-650.
- Hindák F. (ed.), 1998: *Proceedings of the 3rd international symposium Biology and Taxonomy of Green Algae*. - *Biologia* (Bratislava) 53: 353-589.
- Hrabovec I., 1990: *Z dejín botaniky a zoológie na Slovensku do polovice 19. storočia. - Z dejín vied a techniky na Slovensku*. Veda, Bratislava.
- Jamnický J., 1981: Rozšírenie a stav borovice limby (*Pinus cembra* L.) v Západných Karpatoch. - *Tanap* 22: 5-29
- Jamnický J., 1983: *Bibliografia o borovici limbe rastúcej v Západných Karpatoch*. - *Tanap* 24: 7-25.

- Jehlić V. & Rostański K., 1979: Beiträge zur Taxonomie Ökologie und chorologie der Oenothera-Arten in der Tschechoslowakei. - Folia Geobot. Phytotax. 14: 377-429.
- Janitor A. & Andruszewska A., 1988: Vplyv rôzneho spektra viditeľnej oblasti svetla na dynamiku rastu mycélia a tvorbu fruktifikačných orgánov huby *Septoria linicola* (spég.). - In Zborník IV. konferencie patologickej fyziológie rastlín, Piešťany, pp. 361-366.
- Jasiewicz A., 1958: Polskie gatunki rodzaju *Melampyrum* L. - Fragm. Florist. Geobot. 4: 17-123.
- Jędrzycka M., Sewartowska E. & Ziman L., 1998: Pathogenicity of *Sclerotinia sclerotiorum* strains from different host-plants to oilseed rape (*Brassica napus*). ISHS Symposium on Brassicas, 10th Crucifer Genetics Workshop, Rennes, France. - IOBC Bull. 21: 137-140.
- Kolek J., 1967: Stretnutie československých a poľských rastlinných fyziológov vo Vysokých Tatrách. - Biológia (Bratislava) 22: 718.
- Kotula B., 1860: Rozmieszczenie roślin naczyniowych w Tatrach. Academia, Crakowiae.
- Kotula B., 1892: Ueber die Verbreitung der Gefasspflanzen in der Tatra. - Bull. Inst. Acad. Pol. 1891: 26-44.
- Krippel E., 1959: III. Paleobotanická konferencia Botanického ústavu Poľskej akadémie vied v Krakove. - Biológia (Bratislava) 14: 636.
- Križo M., 1992: V. konferencia rastlinných embryológov Poľska a ČSFR Toruń-Bachorek, Poľsko, 16.-17. 9. 1991. - Bull. Slov. Bot. Spoločn. 14: 57-58.
- Krzywański D. & Rutowiczowa H., 1978: Sprawozdanie z Międzynarodowego Kongresu Dendrologicznego państw socjalistycznych na Węgrzech w dniach 5-12. 07. 1976 r. - Roczn. Sekc. Dendrol. Polsk. Towarz. Bot. 31: 181-186.
- Kucowa I., 1962: Gatunki rodzaju *Galium* L. sekcji *Leptogalium* LANGE z Polski i ziem ościennych. - Fragm. Florist. Geobot. 8: 417-422.
- Kulczyński S., 1924: Das boreale und arktisch-alpine Element der mitteleuropäischen Flora. - Bull. Inst. Akad. Pol. Ser. B, Sci. Nat. 1923: 127-214.
- Lhotský O., 1971: Algologische Bibliographie der Hohen Tatra. - Acta Hydrobiol. 13: 477-590.
- Lipnický L. 1992: Conferencia Threat and conversation of lichens and bryophytes in central Europe (Czecho-Slovacia, 29 październik - 1 listopad 1991). - Wiadom. Bot. 36/1-2: 82-84.
- Lipnicki L. et al. (incl. Lackovičová A. & Pišút I.), 1997: Porosty (Lichenes) Pszczewskiego Parku Krajobrazowego. Lichens (Lichenes) Pszczew Landscape Park. - In Lipnicki, L. (ed.), V. Zjazd Lichenologów Polskich. Inst. Badań i Ekspertyz Naukowych, Gorzów Wlkp., pp. 5-32.
- Ludvová A. & Ostroľucká M. G., 1998: Morphogenetic processes in callus tissue cultures and de novo regeneration of plants in *Actinidia chinensis* (Planch.) - Acta Soc. Bot. Polon. 67: 217-222.
- Marhold K. (ed.), 1988: Proceedings of the international workshop of comecon countrie, held in Smolenice, september 19-22, 1988. Institute of experimental biology of the CBES of the Slovak akademy of sciences & Slovak botanical society, Bratislava.
- Marhold K., 1992: *Cardamine amara* L. in the Slovakian and Polish Carpathians. - Veröff. Geobot. Inst. ETH Stiftung Rübel Zurich 106 (1991): 273-281.
- Marhold K., 1992: Słowackie towarzystwo botaniczne. - Wiadom. Bot. 36/1-2: 90-91.
- Marhold K. & Wójcicki J. J., 1992: *Cerasus MILLER*. - In Bertová L. & Goliašová K. (eds), Flóra Slovenska 4/3. Veda, Bratislava, pp. 509-533.
- Májovský J. & Murín A. (eds), 1987: Karyotaxonomický prehľad flóry Slovenska. Veda, Bratislava.

- Mirek Z. & Piekos-Mirkowa H., 1996: Rośliny kwiatkowe i paprotniki. Przyroda Tatrzańskiego Parku Narodowego. Zakopane/Kraków.
- Myczkowski S., 1969: Limba *Pinus cembra* L. - wysokogórskie drzewo lasu Tatrzańskiego. - Tanap 11: 90-138.
- Nemysłowski B., 1911: Prodrumus Uredinarum Galiciae et Bukovinae. Rdze Galicyi i Bukowiny. - Spraw. Komis. Fiziogr. 45: 65-146.
- Pacanovský M., 1964: O spolupráci poradného zboru TANAP a Rady Tatrzańskiego Parku Narodowego. - Ochr. Přír. 4: 55-56.
- Partsch J., 1928: Die Hohe Tatra zur Eiszeit. Leipzig.
- Paryska-Radwańska Z. & Odložilíková L., 1957: Cévnaté rostliny nejvyšších štítů Vysokých Tater. - Ochr. Přír. 12: 135.
- Paryski W. H., 1971: Bibliographia limby tatrzańskiej. - In Bialobok, S. (ed.), *Limba*. Kórník/Poznań/Warszawa, pp. 140-175.
- Pax F., 1898, 1909: Grundzüge der Pflanzenverbreitung in den Karpathen. Leipzig.
- Paulech C., 1965: Niektóre otázky výskumu fyziológie rastlín v Poľskej ľudovej republike. *Biológia* (Bratislava) 20: 135-138.
- Paulech C., Romaszewska-Sałata J. & Sałata B., 1991: Fytopatogénne mikromycéty čeľade Erysiphaceae rozšírené v oblasti Vysokých Tatier. - Zborn. Prác. Tatran. Nár. Parku 31: 63-72.
- Paulech P. & Sałata B., 1996: *Urocystis leimbachii* na *Adonis vernalis* v NPR Devínska Kobyla. - Bull. Slov. Bot. Spoločn. Slov. Akad. Vied. 18: 49-51.
- Paulech P. & Sałata B., 1997: *Ustilago oxalidis* J. B. Ellis et S. M. Tracy na *Oxalis stricta* L. na Slovensku. - Bull. Slov. Bot. Spoločn. Slov. Akad. Vied. 19: 62-65.
- Pawłowski A., 1856: Beiträge zur Flora Oberungarns. - Verh. Naturkunde Presburg. 1: 25-29.
- Pawłowski B., 1921: Las lipowy w doline Popradu. - Ochr. Przyr. 2: 49-59.
- Pawłowski B., 1926: Über die subnivale Vegetationsstufe im Tatragebirge. - Bull. Inst. Akad. Pol. Cl Sci. Math. Nat., Ser. B 1925: 769-775.
- Pawłowski B., 1928: Elementy geograficzne i pochodzenia flory tatrzańskiego pietra turniowego.
- Pawłowski B., 1931: Maxima wysokościowe kilkudziesięciu roślin tatrzańskich. - Spraw. Komis. Fiziogr. 65: 153-158.
- Pawłowski B., 1931: Spis ważniejszych roślin znalezionych w Tatrach słowackich w grupie Siwego Wierchu i u jej podnóża. - Kosmos (Lvov), Ser. A 55: 423-450.
- Pawłowski B., 1956: Flora Tatr. 1. Rośliny naczyniowe. 1. PWN Warszawa.
- Pawłowski B., 1970: Remarques sur l'endemisme dans la flore des Alpes et des Carpates. - Vegetatio 21: 181-243. - ďalšie početné práce B. Pawłowského pozri Futák J. & Domin K., 1960, p. 458-459.
- Peciar V., 1958: O súčasnom stave a perspektívach poľskej bryológie. - *Biológia*, (Bratislava) 13: 935-937.
- Piekos-Mirkowa H., 1990: Príspevok k flóre Veľkej Rače a skupiny Ťústa (Západné Beskydy). - *Biológia* (Bratislava) 45: 415-422.
- Piekos H. & Mirek Z., 1974: Nowe maksima wysokościowe i nowe stanowiska kilkudziesięciu gatunków roślin synantropijnych w Tatrach. - *Fragm. Florist. Geobot.* 20: 307-317.
- Piekos-Mirkowa H. & Mirek Z. 1996: Zbiorowiska roślinne. Przyroda Tatrzańskiego Parku Narodowego: 237-274. Zakopane/Kraków.
- Raciborski M., 1887: Materiały do flory grzybow Polski. I. Rdze. - Spraw. Komis. Fiziogr. 21: 49-64.
- Radwańska-Paryska Z., 1954: Słowacki Tatrzański Park Narodowy. - *Chrońmy Przyr. Ojczysta* 10/2: 63-67.

- Radwańska-Paryska Z., 1961: Rośliny Tatrańskie. Państwowe zakłady wydawnictw szkolnych, Warszawa.
- Radwańska-Paryska Z., 1991: Zielnik Brata Cypriana z Czerwonego Klasztoru. - *Pollisch Bot. Stud.* 5: 1-217.
- Radwańska-Paryska Z. & Paryski W. H., 1973: Encyklopedia Tatrzańska. Sport i turystyka, Warszawa.
- Rošetská K., 1955: O pracovných problémoch niektorých poľských botanických pracovísk. - *Biológia (Bratislava)* 10: 112-114.
- Rouppert K. 1910: Růža pecherzikowata na limbie w Tatrach. - *Sylvan* 28: 600-602.
- Rouppert K., 1912: Grzyby zebrane w Tatrach, Beskidzie Zach. I. na Pogorzu. - *Spraw. Komis. Fizyogr.* 46: 80-100.
- Rouppert K. 1935: Blesenrost der Arve in der Hohen Tatra. - *Bull. Inst. Akad. Polon. Sci. Ser. B. Sci. Nat.*
- Ružička M., 1956: Zo zjazdu poľských botanikov. *Biológia (Bratislava)* 11: 691-693.
- Ružička M., 1957: Pohľady do problematiky poľskej botaniky. - *Biológia (Bratislava)* 12: 298-308
- Sagorski E. & Schneider G., 1891: Flora der Centralkarpathen. E. Kummer, Leipzig.
- Siemińska J., 1993: International symposium Biology and Taxonomy of Green Algae II. Postsymposial excursion to Poland. - *Polish Bot. Stud, Guidebook Ser.*, 10: 195.
- Siemińska J., 1998: Friendship and co-operation as the principle of scientific progress in phycology. - *Biologia (Bratislava)* 53: 361-363.
- Sokołowski M., 1928: O górnej granici lasu w Tatrach. *Wyd. Fundacji Zakłady Kórnickie, Kraków.*
- Sokołowski M., 1931: "Postepy" realizacji Tatrzańskiego Parku Narodowego. - *Ochr. Przyr.* 11: 193-195.
- Somora J., 1985: Ešte o kosodrevine (*Pinus mugo* Turra) v Tatranskom národnom parku. - *Tanap* 26: 71-86.
- Starck Z., 1994: IV. Miedzunarodowe sympozjum - Structura i funkcia korzenia. - *Wiadom. Bot.* 38: 132-133.
- Starmach K., 1957: Stan badań algologicznych w Tatrach. - *Kosmos (Lvov), Ser. A, 2:* 141-151.
- Starmachowa B., 1963: Grzyby pasożytlice z Tatr. - *Monogr. Bot.* 15: 153-294.
- Stecki K., 1912: Zielnik roślin tatrzańskich. - *Kosmos (Lvov)* 37: 566-578.
- Supuka J., 1989: Rocznik dendrologiczny, Vols XXXIV, XXXV. - *Folia Dendrol.* 16: 445-449.
- Svoboda A. M., 1978. Významné výročí polského dendrologického pracovišťa - Arboreta Kórnik u Poznaň. - *Folia Dendrol.* 1: 210-213.
- Szafer W. & Pawłowski B., 1927: Die Pflanzenassoziationen des Tatra-Gebirges. - *Bull. Int. Acad. Pol. Cl. Sci. Math.-Natur.* 1926, Suppl. 2: 1-12.
- Szafer W., Pawłowski B. & Kułczyński S., 1923: Die Pflanzenassoziationen des Tatra-Gebirges. - *Bull. Int. Acad. Polon., Cl. Sci. Math.-Nat., Suppl.* 1-66.
- Šipošová H., Pišút I. & Migra V., 1996: Poznámky k zoznamu oravských rastlín L. Medzihradského. - *Zborn. Oravského Múz.* 8: 80-89.
- Vizárová G., 1974: III. Smpóziem o akumulácii a translokácii živin a regulátorov rastu pri rastlinách. - *Biológia (Bratislava)* 29: 96.
- Vološčuk I., 1996: Red data book. List of Threatened Plants and Animals of the Carpathian National Parks and Reserves. ACANAP, Tatranská Lomnica.
- Vološčuk I., 1998: Červený zoznam rastlín národných parkov Karpát. - In Benčaťová B. & Hrivnák R. (eds), *Rastliny a človek*, TU Zvolen, pp. 109-113.
- Wierbiczka M., 1988: Sympozjum Structura i funkcie korzenia. - *Wiadom. Bot.* 32: 257-258.

- Wimmer F., 1841: Flora von Schlessien. Verlag von Ferdinand Hirtl, Breslau.
- Wójcicki J. J. & Marhold K., 1993: Variability, hybridization and distribution of *Prunus fruticosa* (Rosaceae) in Czech Republic and Slovakia. - Polisch Bot. Stud. 5: 9-24.
- Wołowski K. & Hindák F., 1996: Contribution to the knowledge of euglenophytes from western Slovakia. - Biologia (Bratislava) 51: 1-11.
- Wroblewski A., 1915: Spis grzybow zebranych na zemiach polskich przez Berdaua, Zaliwskiego oraz wybranych z zielnikow Kom. Fiziog. Przes prof. Raciborskiego. - Spraw. Komis. Fizijog. 49: 92-125.
- Wroblewski A., 1925: Spis grzybow zebranych przez Mariana Raciborskiego w okolicy Krakowa i w Tatrach, w latach 1883 i 1890. - Acta Soc. Bot. Polon. 3: 29-41.
- Zahn S., 1961: Z literatury dendrologicznej. Dendrologický Sborník 1959/60. - Rocz. Sekc. Dendrol. Polsk. Towarz. Bot. 15: 305-313.
- Zahn S., 1978: Z literatury dendrologicznej. Folia dendrologica. Wyd. Slov. Akad. Vied, Bratislava, t. 1. 1974, t. 2 1975. - Rocz. Sekc. Dendrol. Polsk. Towarz. Bot. 31: 187-191.
- Zahn S., 1979: Folia Dendrologica. Nr. 3, Bratislava, 1977 r., s. 185. - Rocz. Sekc. Dendrol. Polsk. Towarz. Bot. 32: 213-216.
- Zapałowicz H., 1880: Roślinność Babięj Góry pod względem geograficzno-botanicznym. - Spraw. Komis. Fizijogr. 14: 79-237.
- Zapałowicz H., 1891: Kilka słów o geografii roślinnej. - Kosmos (Lvov) 16: 200-225, 253-280.
- Zapałowicz H., 1908: Ze strefy roślinności karpatskiej. - Spraw. Komis. Fyzijogr. 42: 3-7, 60-69.
- Zawadski A., 1832: Ueber *Herbichia*, eine neue Pflanzengattung. - Flora oder Allg. Bot. Z. 15: 629-634.
- Zemanek A., 1998: Prof. dr Jadwiga Siemińska odznaczona medalem J. Holubyego przez Słowackie towarzystwo botaniczne. - Wiadom. Bot. 42: 85-86.
- Ziman L. & Jedryczka M., 1997: Resistance of some sunflower hybrids to sclerotinia wilt. - In Proc. XI. Meeting of Working Group, Integrated Control in Oilseed Crops, Poznań, pp. 19-21.
- Ziman L., Jedryczka M. & Šrobárová A., 1998: Relationship between morphological and biochemical characteristics of *Sclerotinia sclerotiorum*. - Z. Pflkrankh. PflSchutz, 105/3, 283-288.
- Ziman L., Jedryczka M., & Šrobárová A., 1999: The biodiversity of the fungus *Sclerotinia sclerotiorum*. - Biologia (Bratislava) 54: 25-32
- Zvara J., 1962: Niektoré spôsoby využitia rádioizotopov vo fyziológii rastlín v Poľsku. - Biológia (Bratislava) 17: 316.